

[Fuglsang.]

fik besked om at tage til Aarhus og lade sig operere. Alt det er en ganske almindelig historie, men noget andet er, at arbejdsgiveren straks standsede al lønudbetaling, og selv et forskud på 30 kr. til brændsel til konen blev nægtet hende. Derimod kom kongens foged og meddelte, at familien inden en måned skulle være ude af huset, og da den ikke ville flytte godvilligt, blev den sat ud af fogeden.

Jeg skal ikke trætte tinget med nærmere enkeltheder. Mange af de ærede medlemmer kender sikkert lignende og værre eksempler på vilkårligheder, end denne landarbejder har været udsat for, og man vil i hvert fald gennem arbejdsmandsforbundets kredsorganisationer kunne få en del at vide. Jeg skal heller ikke her komme ind på de øvrige resultater af det afhængighedsforhold, som landarbejderne uvægerligt kommer i til arbejdsgiveren, når de er nødt til at bo i dennes boliger. Det undrer mig i højeste grad, at der ikke alene stadig er adgang til at yde arbejdsgiverne lån til opførelse af tjenesteboliger, men at disse lånebeløb oven i købet i nogen grad er blevet forhøjet. I forvejen hører man mange steder fra, hvordan arbejdsgiverne ganske bevidst og med stor iver køber landarbejderhuse op. Jeg hørte fornylig om en enkelt lille kommune på Lolland, ved Rødby, hvor ikke mindre end 73 huse ejedes af forskellige storbønder. Denne udvikling fortsætter også uden statens hjælp. Jeg ville ønske, at de pågældende lånebestemmelser blev ændret.

Jeg skal anbefale begge lovforslag til hurtig gennemførelse.

Bladt: Da det ærede medlem hr. Chr. Rasmussen på mit partis vegne har gjort rede for forslag til lov om udlån til statshusmandsbrug m. m., skal jeg udelukkende holde mig til forslag til lov om udlån til arbejderboliger på landet. Jeg kan med god samvittighed gå ind for dette lovforslag, fordi dets gennemførelse giver mulighed for en væsentlig bedre udnyttelse af selve loven om opførelse af arbejderboliger på landet.

Lovforslaget er fremsat i henhold til en bestemmelse i den hidtil gældende lovs § 8, hvorefter loven skal optages til revision i folketingsssamlingen 1953—54. Ved at sammenligne lovforslaget med den gældende

lov konstaterer man, at lovforslaget faktisk kun indeholder en enkelt ændring, nemlig i § 2, men denne ændring indebærer til gengæld ret betydningsfulde konsekvenser.

Jeg har bemærket mig, at betegnelsen „landarbejderboliger“ i den gældende lov er ændret til „arbejderboliger“ i lovforslaget. Jeg finder denne redaktionelle ændring rigtig og naturlig, fordi forslaget derved bringes i overensstemmelse med indholdet af § 2 i lov om opførelse af arbejderboliger på landet. Her står der bl. a., at en ansøger må være beskæftiget ved normalt forefaldende arbejde på landet. Det er altså her fastslået, at loven også omfatter andre kategorier af arbejdere end dem, vi normalt forstår ved landarbejdere.

Efter forslagens § 1 kan der bl. a. anvendes et bestemt beløb til byggelån af jordfondens midler i finansårene 1954—55, 1955—56 og desuden også i finansåret 1956—57. I de bemærkninger, der ledsager lovforslaget, begrundes denne bestemmelse med hensynet til den rettidige tilrettelæggelse af afhændelsen af byggelodder på statsjord til overtagelse pr. 1. april 1956. Dette er en fornuftig forholdsregel, og man har da også ved tidligere love om udlån anvendt den samme fremgangsmåde ved at medtage et finansår ekstra.

Lovforslagets § 2 er som nævnt den vigtigste. Det foreslås heri, at det beløb, der kan anvendes af statskassen til jordkøbslån og byggelån til arbejdere, som bygger for egen regning, kan forhøjes fra det hidtil gældende årlige beløb på 10,5 mill. kr. til 18 mill. kr. for hvert af finansårene 1954—55 og 1955—56. Endvidere foreslås de årlige rådighedsbeløb til opførelse af arbejderboliger for landmandens regning forhøjet fra 750 000 til 1 mill. kr.

Der er for mig ingen tvivl om, at gennemførelsen af dette lovforslag vil blive hilst med tilfredshed og taknemlighed udover landet. Vi ved, at der eksisterer et stort og udækket behov for disse huse, og vi er bekendt med, at kun 60 pct. af de kvalificerede ansøgere kunne komme i betragtning i det sidste finansår. Den foreslåede forhøjelse af rådighedsbeløbene er derfor et væsentligt og værdifuldt fremskridt.

Men der er et lille „men“, og her vil jeg komme med et hjertesuk. Det byggelån på indtil 22 000 kr., som hver enkelt ansøger